

Sluta vara hajrädd - börja rädda hajar!

*Svea Alkelöv, marinbiologistudent och hajfantast
intervju av Håkan Borgström, NRM*

Många människor är rädda för hajar men i själva verket borde hajarna vara tusenfalt mer rädda för oss. Cirka 100 miljoner hajar dödas varje år. Istället för att vara hajrädda borde vi rädda hajar!

Det säger Svea Alkelöv, en mycket passionerad marinbiologstudent som älskar hajar och blir engagerad så fort de kommer på tal.

Engagemanet gäller inte minst skyddet av hajar. Hon berättar att varje år drabbas miljontals av att deras fenor skärs av, något som kallas "hajfening". Oftast görs detta medan hajen fortfarande lever, hajen dumpas sedan i havet för att möta en plågsam död. Allt för hajfenssoppans skull. Även olika metoder för att fånga matfisk gör att världens hajbestånd dramatiskt minskar.

INGA MONSTER

– Tidningsrubriker och filmer om människoätande hajar spär på missuppfattningen om att hajar skulle vara monster, men det är faktiskt endast en handfull människor som skadas allvarligt av hajar varje år. Däremot är vår systematiska utrotning av många hajararter alldeles verklig – och det påverkar allt liv i havet, säger Svea Alkelöv.

Hennes hajkärlek är inte medfödd, för några år sedan tyckte hon till och med att hajar var lite läskiga. Hur kunde denna omvändning ske?

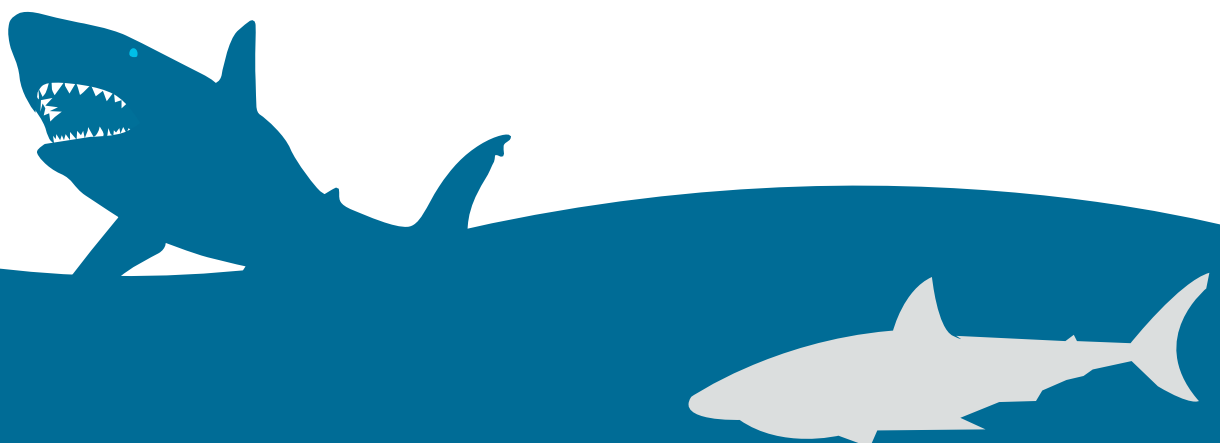
– Det handlar om att våga utmana sig själv och skaffa kunskap! För min del började det i Thailand 2008. Jag tog en paus i studierna efter gymnasiet och reste runt i världen.

RÄTTA ELEMENTET

Hon började snorkla i de klara vattnen i Sydostasien och drogs till den underbara världen under havsytan. Redan vid det första dyket visste hon att havet var hennes rätta element. Hon läste dykkurser i flera länder under ett par års tid och utbildade sig till dykinstruktör. Därefter arbetade hon som instruktör i flera tropiska länder samt Australien.

– Eftersom det handlar om säsongsarbete återkom jag till samma platser med jämna mellanrum. För varje gång märkte jag att korallrevens tillstånd försämrades eller att de större fiskarna inte längre fanns kvar. Det var hjärtskärande att visa upp platserna som förr var så vackra och livfulla för turister. Hon greps starkt och inspirerades till att studera vidare för att kunna påverka situationen.

– Jag kom tillbaka till Sverige för att läsa upp min behörighet till universitetsstudier. Känslan att sedan bli antagen till min drömutbildning var helt fantastisk! Jag har nu ungefär ett halvår kvar på kandidatprogrammet i marinbiologi vid Stockholms universitet och siktet är redan inställt på en master.

STUDENTAMBASSADÖR

Svea Alkelöv engagerar sig även på fritiden, bland annat som studentambassadör och besöker skolor för att berätta om vad man kan jobba med som naturvetare samt för att inspirera ungdomar till att vara rädda om havet och dess invånare.

– Eftersom jag minns hur vilsen jag kände mig i den åldern är det roligt att idag kunna hjälpa och motivera!

Hon är noga med att poängtera: Vi kan påverka positivt genom att nå ut med kunskap till allmänheten!

– Vi behöver faktiskt hajarna för att ha balanserade hav och i längden även hållbara samhällen. I Östersjön är torsken en av våra toppredatorer i havet och vi har faktiskt en hel del hajarter på västkusten. De fyller sina roller i näringsväven och kontrollerar bland annat bestånden av mindre fisk. Om torsken försvinner rubbas hela balansen i Östersjöns ekosystem. Det blir en dominoeffekt som slutar med stora områden av döda havsbottnar och allt mer frekventa giftiga algblomningar.

Minskningen av hajar i tropikerna bidrar på liknande sätt även till att korallreven dör. Allt hänger samman, alla organismer har en roll i det stora ekosystemet som världshaven utgör.

BERÄTTAR PÅ MUSEET

Nu kommer Svea Alkelöv till Naturhistoriska riksmuseet och delar med sig av sina kunskaper under påsklovveckans havs-och vattentema. Hon ska bland annat vara med och visa ett vithajshuvud, och annat spännande material och berätta om hur vi kan hjälpa de utsatta hajarna samt berätta om östersjöns speciella ekosystem. Svea hjälper dig också att finna stationerna i vår **påsklovstävling** med havstema! *Gå på fiskspaning i huset och gissa de rätta svaren. (Tre vinnare dras efter påsk. Fina hajpriser från butiken!)*

–Det vore fantastiskt om vi kan skapa mer intresse för havet genom påskveckans tema, jag inspirerades att kontakta museet med idén att fokusera och berätta om fisk och haj efter ett besök i Storbritannien förra hösten. I många länder anordnas också rena hajfestivaler där tusentals hajintresserade människor samlas som vill rädda de häftiga fiskarna. Kanske kan vi också starta något liknande i Sverige på sikt!

Att bli marinbiolog har varit min dröm i många år. Intresset för havet uppstod när jag jobbade i tropikerna och såg korallreven förstöras med egna ögon. Nu berättar jag gärna om varför vi behöver vara rädda om haven och bevara hajarna, säger Svea Alkelöv.

